

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента Плугатира Максима Віталійовича на дисертаційне дослідження Дашковської Анастасії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України», подане до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми. Останнім часом питання національної безпеки і оборони є дуже актуальними для України, оскільки наша держава перебуває в стані військового конфлікту. Національна безпека в першу чергу повинна бути спрямована на захист народу від зовнішніх і внутрішніх факторів. Сучасна демократична держава, що діє на підставі конституційних норм, має право захистити себе та суспільство, якому ця держава служить, від втручання інших держав або від втручання в законно існуючий державний устрій.

Загальну систему органів, що забезпечують національну безпеку в Україні складають органи законодавчої та виконавчої влади; органи державного управління спеціальної компетенції; правоохоронні органи; громадські організації. Одним із найважливіших органів, покликаних забезпечувати національну безпеку України, є Рада національної безпеки і оборони України. Статтею 107 Конституції України передбачено що, «Рада національної безпеки і оборони України» є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України.

Обсяг і складність вирішуваних завдань у системі національної безпеки залежить від оцінки реальних загроз і ступеня їх небезпеки для життєво важливих інтересів України, зроблених на основі об'єктивного аналізу. За результатами цих оцінок завдання РНБО слід розділити за часовими параметрами на оперативні, є такі, які вимагають невідкладного рішення, тактичні, що передбачають деякий, не дуже великий часовий інтервал для їх вирішення, і стратегічні, тобто такі, вирішення яких здійснюється у

віддаленій перспективі. Механізм забезпечення національної безпеки України повинен бути зорієнтований на практичну координацію всіх видів діяльності державних і громадських інститутів з метою запобігання, виявлення і усунення явних і потенційних внутрішніх і зовнішніх загроз. Ключовий аспект у забезпеченні безпеки полягає в соціальному балансі між задоволенням особистих інтересів і підвищенням колективного благополуччя, зумовлений тими законами, в яких людина, її права і свободи проголошуються вищою цінністю, а певні обмеження прав і свобод людини та громадянина виправдані станом безпеки. Досягнення такого балансу в Україні можливе шляхом ефективного публічного адміністрування відносин, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки публічною владою, суб'єкти якої потребують систематизації та чіткого законодавчого визначення правового статусу.

В останні роки в науці адміністративного права спостерігаються тенденції оновлення категоріального апарату, зокрема інкорпорація в управлінські відносини такого явища, як «публічна адміністрація». Загальне уявлення про публічну адміністрацію можна отримати з аналізу робіт В. Авер'янова, О. Джафарової, В. Колпакова, Т. Кравцової, О. Кузьменко, Ю. Панейко та багатьох інших авторів. Комплексне дослідження питань публічної адміністрації, що стало своєрідним підсумком теоретичних пошуків у цьому напрямку, здійснили: І. Патерило в роботі «Адміністративно-правові інструменти діяльності публічної адміністрації України» (2015) та Т. Карабін у роботі «Розподіл повноважень публічної адміністрації (доктринальний адміністративно-правовий аналіз)» (2016). Безпосередньо розробленням питань публічного адміністрування у сфері забезпечення національної безпеки України у вітчизняній правовій науці займалися такі науковці: Ю. Битяк, Д. Беззубов, А. Качинський, Ю. Ковбасюк, В. Ліпкан, О. Резнікова, А. Семенченко, Г. Ситник, О. Тихомиров, З. Чуйкота ін. Цікавою та корисною для поглиблення досліджень із цієї проблеми є дисертація С. Чумаченко «Адміністративно-правовий

статус суб'єктів національної безпеки України» (2017). Однак дослідження діяльності суб'єктів публічної адміністрації в механізмі реалізації державної політики забезпечення національної безпеки України, особливо після оновлення законодавства в цій сфері (2018), становить високу актуальність та корисність для доктринального розуміння національної безпеки в нашій державі в умовах виникнення нових загроз зовнішнього та внутрішнього характеру.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувачки. Вивчення дисертації та наукових публікацій авторки засвідчують логічність структури дослідження, що надало можливість дисертантці визначити мету, об'єкт, предмет і завдання роботи та всебічно й повно проаналізувати задекларовану тему.

У роботі використано сукупність загальнонаукових і спеціально-наукових методів пізнання, які дали змогу висвітлити й вирішити низку теоретичних та практичних питань теми дослідження.

Дисертантка проаналізувала значну кількість джерел, ґрунтовно вивчила роботи інших науковців, що надало можливість вирішити наукову задачу, сформулювати пропозиції та рекомендації з удосконалення адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.

Обґрунтованість сформульованих у дисертації висновків забезпечена емпіричними даними, а адже емпіричну базу дисертації становлять узагальнення практики службової діяльності та офіційних звітів правоохоронних органів, статистичні відомості, відомості громадських організацій у сфері забезпечення національної безпеки і оборони України.

Результати наукового дослідження викладено у п'яти статтях у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, а також тезах доповідей на дев'яти міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Викладене дає підстави стверджувати, що дисертація Дашковської Анастасії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий статус Ради

національної безпеки і оборони України» виконана на високому науковому рівні.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Наукове дослідження Дашковської Анастасії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України» є одним із перших в Україні комплексних монографічних досліджень, у якому визначено адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових положень і висновків.

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано ряд концептуальних теоретичних та практичних положень, наукових висновків, узагальнень та пропозицій, що відповідають змістовним ознакам наукової новизни. Зокрема, уперше визначено адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України як систему закріплених у законодавстві ознак, що визначають її роль, місце та призначення у системі публічного адміністрування, вказують на їх відмінність від інших державних органів та порядок взаємодії з ним. Крім того, досліджено нормативно-правове регулювання адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України, до якого віднесено вплив держави на сукупність суспільних відносин, які стосуються: встановлення місця досліджуваного органу в системі публічного управління; визначення меж його повноважень та компетенції; реалізації даним органом прав та обов'язків, встановлення порядку його взаємодії з іншими суб'єктами владних повноважень, юридичними та фізичними особами; визначення особливостей юридичної відповідальності даного органу, а також формування правил поведінки його посадових та службових осіб, а також запропоновано власну класифікацію прав та обов'язків Ради національної безпеки і оборони України, як ключових елементів адміністративно-правового статусу.

Також удосконалено розуміння елементів адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України до яких віднесено: мету утворення цього органу та діяльності; його завдання та повноваження; сукупність прав і обов'язків; юридичну відповідальність самого органу та його посадових і службових осіб; особливості організаційної структури та взаємодії з іншими суб'єктами владних повноважень. Слід зазначити, що у роботі удосконалено уявлення про засади взаємодії Ради національної безпеки і оборони України з іншими органами публічної адміністрації, що реалізують владні повноваження у відповідній сфері та питання розширення участі громадянського суспільства у здійсненні політики національної безпеки та оборони.

Крім того, у роботі містяться інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни проведеного дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи Дашковської Анастасії Володимирівни не викликають суттєвих зауважень. Висновки в дисертації сформовано відповідно до отриманих результатів, вони мають вагому аргументацію, свідченням чого є використана методологія дослідження, яка ґрунтується на сукупності загальнонаукових і спеціально-наукових методів пізнання.

Обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, також забезпечена емпіричними даними, які охоплюють результати особистих спостережень з використанням власного досвіду роботи авторки.

Отже, результати дисертаційного дослідження Дашковської Анастасії Володимирівни, які винесено на захист, є достатньо аргументованими,

обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Наукові результати й положення, що винесені на захист, отримано завдяки використанню різноманітних методів, таких як герменевтичний, системно-структурний, діалектичний, системно-структурний, опису та групуванню, формально-логічний, аналізу та синтезу, правотворчості, соціологічному.

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мети роботи досягнуто.

Отже, поставлені наукові завдання виконано на високому методологічному рівні, а дисертантка опанувала необхідні компетенції для рівня доктора філософії.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі може бути використано у: нормотворчій діяльності – для вдосконалення чинного законодавства, що регламентує діяльність та визначає адміністративно-правовий статус адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України (акт впровадження Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю Ради національної безпеки і оборони України); науково-дослідній сфері – при подальшому вирішенні проблемних питань, пов'язаних з дослідженням адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ); освітньому процесі – матеріали дисертаційного дослідження використовуються під час проведення занять із навчальних дисциплін «Публічне адміністрування», «Управління в правоохоронних органах», «Стратегічне управління в публічній сфері»,

«Забезпечення законності в публічному управлінні» та ін. (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація Дашковської Анастасії Володимирівни викладена українською мовою та має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження ступеня доктора філософії. Дисертація містить анотацію, список публікацій, зміст, перелік умовних позначень, вступ, три розділи, які охоплюють вісім підрозділів, висновки, список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг дисертації становить 255 сторінок. Робота містить список використаних джерел із 287 найменувань на 31 сторінці.

Анотація в стислій формі відображає основні тези дослідження, викладена українською та англійською мовами, доповнена переліком публікацій здобувача, у яких висвітлено основні результати дослідження.

У *вступі* обґрунтовано вибір теми дослідження, охарактеризовано ступінь наукової розробленості, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету дослідження, окреслено поставлені завдання наукового пошуку, сформульовано об'єкт і предмет дослідження, описано використані методи пізнання, емпіричну базу, аргументовано наукову новизну отриманих результатів, зазначено про особистий внесок здобувача й інформацію щодо апробації матеріалів дисертації.

У *розділі 1* «Теоретико-правові засади функціонування Ради національної безпеки і оборони України» охарактеризовано історіографію та сучасний стан дослідження правового статусу Ради національної безпеки і оборони України, з'ясовано місце Ради національної безпеки і оборони України в системі публічної адміністрації.

У *розділі 2* роботи «Поняття та структура адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України» розглянуто Поняття та структура адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України, визначено специфіку нормативно-правового регулювання адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони

України, досліджено Права та обов'язки Ради національної безпеки і оборони України як елементи адміністративно-правового статусу, визначено юридичну відповідальність Ради національної безпеки і оборони України.

У розділі 3 «Напрями вдосконалення адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України в контексті європейського та євроатлантичного курсу України» вивчено зарубіжний досвід публічного адміністрування у сфері забезпечення національної безпеки і оборони, визначено перспективи вдосконалення адміністративно-правового статусу РНБО України в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України.

За результатами здійсненого дослідження дисертантка сформулювала пропозиції та рекомендації з удосконалення адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.

Після кожного розділу й дисертації загалом сформульовано висновки, у яких вичерпно висвітлено зміст розглянутих питань. Висновки відповідають отриманим результатам, мають належну аргументацію та високий рівень достовірності.

Зазначене дає підстави стверджувати, що дисертація Дашковської Анастасії Володимирівни відповідає встановленим вимогам і є завершеною науковою працею, результати якої виконують актуальне наукове завдання – дослідження та удосконалення адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження Дашковської Анастасії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України» може бути рекомендовано для використання в освітньому процесі закладів вищої освіти юридичного профілю, у науково-дослідних розробках наукових установ, під час підготовки наукових публікацій та монографій, планування досліджень за цим напрямом.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу, необхідно спрямувати увагу на деякі дискусійні питання, які потребують додаткової аргументації або пояснень під час захисту:

1. У роботі детально розглядається питання визначення місця Ради національної безпеки і оборони України в системі публічної адміністрації, проте поза увагою залишаються питання визначення системи суб'єктів адміністративно-правового забезпечення національної безпеки і оборони України, які за допомогою адміністративно-правових засобів, методів і процедур визначають та організовують реалізацію державної політики у сфері національної безпеки і оборони, а також не розглядається адміністративно-правовий статус даних суб'єктів, який являє собою встановлену нормами адміністративного права сукупність їх прав, обов'язків та відповідальності, реалізація яких має своєю метою досягнення високого рівня забезпечення національної безпеки та обороноздатності держави.

2. У дисертації пропонується внесення низки змін до Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» щодо удосконалення засад державної політики у сфері національної безпеки і оборони. Однією із запропонованих змін є доповнення ст. 8 «Апарат Ради національної безпеки і оборони України» зазначеного Закону України частиною другою, у якій передбачається закріплення на законодавчому рівні засад функціонування Головного ситуаційного центру України, одночасно зазначені пропозиції не містять положень щодо визначення на законодавчому рівні функцій, повноважень, прав та обов'язків зазначеного суб'єкта.

3. Дисертанткою було проведено анкетування та інтерв'ювання осіб, які задіяні у секторі безпеки і оборони України щодо проблемних питань, які пов'язані з діяльністю Ради національної безпеки і оборони України, за результатами якого було визначено, що до основних недоліків в системі правового та організаційно-управлінського забезпечення діяльності цього

органу відносяться: недосконалість нормативно-правових актів, що регламентують безпосередню діяльність Ради національної безпеки і оборони України, а також недосконалість нормативно-правових актів, що регулюють сферу національної безпеки і оборони. Зазначене вказує на необхідність вироблення та формулювання пропозицій по внесенню змін до низки законодавчих та підзаконних актів у досліджуваній сфері, а не лише до Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України», як це зроблено у дисертації.

Слід відмітити, що вказані зауваження і побажання є рекомендаційними і в цілому не позначаються на позитивній оцінці дисертації, оскільки спрямовані на поглиблення наукової дискусії під час прилюдного захисту.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій автора фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Дашковської Анастасії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України» є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації поставленим вимогам. Дисертація Дашковської Анастасії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України», представлена на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, у якому отримано науково обґрунтовані результати, що вирізняються новизною у визначенні найбільш перспективних напрямів удосконалення адміністративно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України, а також містять пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення зазначеної сфери регулювання і підвищення ефективності її практичної реалізації.

Тому представлена на рецензування робота за своїм змістом відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам, встановленим у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 року № 283), наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка – Дашковська Анастасія Володимирівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент –
доцент кафедри
публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Максим ПЛУГАТИР

